

Klepel, september 2023

Eilandmuseum Jan Lont winnaar Cultuurprijs Hollands Kroon

In het Vikingschip werd op 14 juni van dit jaar bekendgemaakt dat het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont de Cultuurprijs 2023 van de gemeente Hollands Kroon heeft gewonnen. De prijs werd aan voorzitter André Lont uitgereikt door Robert Leevers, wethouder Economie en Brede Welvaart en bestond uit een geldbedrag van € 5000, een certificaat en een Cultuurbox ter waarde van € 500, te besteden aan een kunstwerk naar keuze.

Uit de vele mogelijkheden heeft het bestuur van Museum Jan Lont zijn keuze laten vallen op een prachtige sculptuur van Studio Blank in Den Oever. Bestuurslid Marthisca Lont kreeg het beeldje met certificaat overhandigd door Jan Blank die er zichtbaar trots op was dat het fraaie kunstwerk, dat door zijn vader is gemaakt, in Museum Jan Lont komt te staan.

1

*Museum Jan Lont vindt bij Studio Blank fraaie bestemming voor Cultuurbox
foto Harry Jasper*

Jan Blank en Marthisca Lont ; foto: Harry Jasper

de prijsuitreiking op 14 juni

Westerlander Dorpsfeest en Dag van het Wad

Op het Westerlander dorpsfeest was ook ons museum weer vertegenwoordigd. Tussen alle kramen is het moeilijk om op te vallen, maar onze te verkopen artikelen (die allemaal wit waren) sprongen er wel uit. Het was de bedoeling om de overvloedige onderrokken, trouwjurk, klepbroeken, nachtgoed en andere witte textiel te verkopen. Dat lukte aardig.

Ook stond er een “mystery object” (hieronder afgebeeld). Men kon een gokje wagen. Dineke, Astrid, Henny, John en Jeannette hadden leuke oplossingen: geurverspreider, stoof, krulspeldenwarmer of muggen-verjager. Maar nee, de goede oplossing zat er niet tussen. **Het was een appelstoofje.**

Op 24 juni werd weer de Dag van het Wad gevierd. Vanaf 2019 boden we het schilderen van wadschelpen aan, dit keer de strandgaper en het mesheft. Jammer genoeg was er weinig animo, maar de resultaten mochten er zijn!

Sail

Sail Den Helder is een gigantische manifestatie van varende schepen en in dat kielzog ook op de wal grote en kleine kramen. Duurzaamheid was daarbij ruimschoots vertegenwoordigd. Ook ons museum was gevraagd acte de présence te geven. Er werd besloten het wiermaaïen en het visleer te laten zien. Zeegras en het *mesjien* (zeisbladen aan elkaar om het zeegras te oogsten) lagen op de grond op een net. De broeklaarzen en de wierhark stonden er op. Pop Bea was aangekleed met visleer. Voor de rok, het jasje en de hoed zijn geprepareerde vellen van tong, kabeljauw en zalm gebruikt. Als dat niet duurzaam is...

Twee manshoge foto's trokken aandacht en met drie dagen 's morgens en 's middags twee vrijwilligers om info te geven hebben we het er goed afgebracht. Want ook het museum moest gerund worden. **Hulde voor al die vrijwilligers!!**

het Wieringer Eilandmuseum op Sail.

Taandag met oude ambachten

We hadden een echt-hollandse zomerse ambachtendag op 16 juli met behoorlijk wat belangstelling. Annie en Thea waren maar druk bij de entree. We begonnen om 12 uur, omdat de ervaring ons geleerd had dat er voordien maar weinig mensen komen. De ‘ambachtslieden’ kwamen om kwart over elf; ze werden uiteraard vergast op koffie, thee en een versnapering. Gelukkig was het weer goed, zodat de meeste activiteiten zowel binnen als buiten plaats vonden. Zo was de wolgroep in de kaaskamer en het kantklossen, sokken breien en het stoelen matten in de stal. In de Rijtuigendoors was een pottenbakster bezig en werd Wadsap verkocht. We hebben een nieuwe troubadour, Robert Meekel, alias Rob Makreel, die liedjes zingt en zichzelf begeleidt. We zullen ongetwijfeld nog meer van hem horen! En Bert en Carien Mulder wisten ons lekker te maken met gebakken vis. Trouwens, in het naastgelegen bezoekerscentrum stond Anne-Nita Wagemaker met een ruime sortering thee en aanverwante producten, en bij de keuken waren in de verkoop bakproducten, gemaakt door onze vrijwilligers. Heel wat bekijks trok, buiten bij de rijtuigendoors het netten boeten en al helemaal het maken van de houten pompkoker, voor in de ‘pet’ in de boerderij.

4

Hoe komt een scheepsmast in het museum?

Kees Hos

In 1976, toen de Wieringeraak WR 173 weer terug op Wieringen kwam, stond daar nog de oude Amerikaans grenen mast uit 1915 op, een dunne buitengewoon taaie mast, die tijdens het zeilen boog als een rietje. Als er flink wind stond zat er een bocht in van wel twintig tot dertig centimeter, wat altijd aanleiding gaf tot commentaar. Maar hij brak nooit.....

In 1984 deden we met de aak mee met de Westwal Botterwedstrijd, die dat jaar vanuit Monnickendam werd georganiseerd. Er was nogal wat wind: Zuidwest 7 tot 8. Het zou tegenwoordig een reden geweest zijn om de wedstrijd niet door te laten gaan!

We lagen met de WR 173 mooi in het veld met zeilschepen, maar eigenlijk met veel te veel “doek aan de mast”. De ronde kop van de aak stak tot het nummer in het water. Even benoorden Volendam kwam er een extra dikke vlaag, er klonk een enorme knal en een spaan van meer dan tien cm dik stak uit de bovenkant van de enigszins geknikte mast.

De schipper, Nan Rotgans (van Dit), riep “fok neer en door de wind”. Toen we dat deden klonk er wéér een enorme knal, de mast stond weer rechtop en de spaan was verdwenen! Het volgende commando was “zeil naar beneden”, want de zeilwedstrijd was voor ons over.

De motor ging aan en terug naar Monnickendam. Dat viel nog niet mee, recht in de wind! Gelukkig kregen we hulp van een sleepvletje. In de haven werd besloten een plaat zwaar blik om de mast te trekken. Dat blik kwam van de plaatselijke aannemer, dus spijkers waren geen probleem. Het blik werd gewalst tot een koker van een meter hoog en om de mast gespijkerd. Zo hebben we de rest van de zomer gezeild, maar in de herfst zijn we toch maar op zoek gegaan naar een nieuwe mast. We vonden een mooie lariks, vijftien meter lang en voldoende dik.

5

Naast de toenmalige havenmeesterswoning in Den Oever is daarvan in de kersttijd van 1984 een nieuwe mast gemaakt.

En wat deden we met de oude mast ?

De Stichting Oud-Wieringen was toen nog eigenaar van de aak en had in de boerderij van Jan Lont een nieuwe vierkantsstijl nodig, en de rest ging als stijl in de stal. Daar staan ze nu nog, bij de paal in de stal zie je bovenaan nog spijkergaten van het blik dat er omheen zat.

Kienderspel in en om de boerderij

Gert Lont staat klaar bij de grote taanketel

vrijwilligers tijdens het Kienderspel

20 augustus, ook weer een middag met geweldig weer! Kinderen en (groot)ouders en onze vrijwilligers vonden unaniem: het was een ontzettend leuke middag geweest! Maar een evaluatie leerde ons: dat met 21 kinderen het resultaat toch wat mager was voor alle werk wat er aan besteed is.

Misschien hadden we het in de laatste week van de vakantie moeten organiseren, misschien hadden we andere dan de populaire bladen aan moeten schrijven, of misschien hadden we scholen met een specialistisch aanbod erbij moeten betrekken?

De kinderen kregen bij de entree een kaart waarop alle activiteiten van die middag te lezen waren, en ze hielden zelf bij waar ze geweest waren. Activiteiten die we bedacht hadden waren o.a. koek happen, de was doen, het je ouderwets verkleden, sjoelen en knikkerspel (in het wagenstik); schilderen, hoepelen en steltlopen, en een foto van jezelf maken als boertje of boerinnetje (waarbij Debora de gemaakte foto per p.c. afdruckte!). Bovendien was er een kleine ketel om je eigen t-shirt in te tanen. Voor het inwendige kind was er in de ontmoetingsruimte o.a. drie-in-de-pan met limonade.

6

Ontdek de geschiedenis tijdens Open Monumentendag!

Op zaterdag 9 september en zondag 10 september 2023 zijn de jaarlijkse Open Monumentendagen. Met meer dan 50 deelnemende locaties, is dit dé kans om de rijke geschiedenis van onze prachtige regio te ervaren. U kunt nu het programmaboekje met al het moois bekijken via onze website: <https://www.bezoekhollandskroon.nl/te-doen/open-monumentendag-in-hollands-kroon/>. Open Monumentendag laat erfgoed leven! Er is een mooi programma met activiteiten gemaakt. Je kunt historische woningen, stolpboerderijen, molens, kerken, schepen en boeiende musea gratis bezoeken (tenzij anders aangegeven).

Rabo ClubSupport

Van 4 t/m 26 september kunt U stemmen op het Wieringer Eilandmuseum.

Cultuur: Wieringer Eilandmuseum laat het leven van boeren, burgers en vissers rond 1900 zien.

Elk jaar twee thematentoonstellingen.

Nu te zien: Naïeven van Wieringen en verzamelde verzamelingen.

Ons doel dit jaar 2023:

Het maken van een aantrekkelijk entree aan de wegzijde met zitbanken en audio-informatie over het museum en de omgeving voor de bezoekers.

Landschapstriënnale 2023

7

Landschapstriënnale 2023 van donderdag 7 september t/m zondag 24 september in Oosterland.

Tentoonstelling: 8 september a.s. tot en met zondag 24 september a.s.

Openingstijden: woensdag t/m vrijdag van 13.30 t/m 16.30 uur, zaterdag en zondag van 11.00 tot 17.00 uur.

Lezing Jeroen Toirkens: 20 september, 20.00 uur in de Michaëlskerk

Ieder jaar verstrekt het Noord-Hollands archief een opdracht aan een fotograaf om een reportage te maken voor de beeldcollectie Provinciale Atlas die het N-H Archief voor de provincie Noord-Holland beheert. Dit jaar brengt documentair fotograaf Jeroen Toirkens het thema 'Leven met het water' in beeld. In het kader van de Landschapstriënnale 2023 is Jeroen Toirkens ook gevraagd om zijn interpretatie te geven aan de 'Waddenbaai', de ruimte van het het Noord-Hollandse Wad. .

De Landschapstriënnale is een driejaarlijks terugkerende manifestatie over het landschap; heden, verleden en een mogelijke toekomst in het licht van actuele ontwikkelingen. Dit jaar worden onder de titel ‘Dynamische Waddendelta’ de schijnwerpers op de Waddenkust van de provincies Noord-Holland, Friesland en Groningen gezet. Het Noord-Nederlandse kustlandschap met een lengte van ruim 225 kilometer bestaat uit negen Waddenregio’s, ieder met een eigen identiteit en iconen. De Waddenbaai en de Afsluitdijk vormen de Noord-Hollandse Waddenkust. Dit kustlandschap, grenzend aan het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee, is als gevolg van de klimaatveranderingen onderhevig aan ingrijpende veranderingen. De vraag is niet óf maar hoe de Waddenkust in de komende eeuw zal veranderen. In deze tentoonstelling tonen we aan de hand van historische kaarten uit de beeldcollectie Provinciale Atlas hoe de veranderingen van het kustlandschap in Noord-Holland zich sinds de 16e eeuw hebben voltrokken.

Jeroen Toirkens:

“Voor deze opdracht ben ik het gebied tussen Den Helder en Den Oever gaan onderzoeken waarbij ik steeds naar de zee en de dijk werd getrokken. Ik werd gefascineerd door de geometrische vormen van het landschap; de horizon, de leegte en de door mensen gemaakte dijk. De kleur van het gras en het grijze van de zee. Het verschil van de zee tussen eb en vloed, de dijk van asfalt of beton. Dat is wat ik heb teruggekregen van het landschap”.

Jeroen Toirkens (1971) is bekend van fotoreportages van nomadische eenzaamheid en afgelegen wildernis. Hij heeft een grote affiniteit met sociale documentaire fotografie en een aantal van zijn foto-essays zijn in de internationale pers verschenen. Het project ‘Nomadslife’, waarin hij de nomadische volkeren van het noordelijk halfrond documenteert, begon met een bezoek aan Turkse nomaden in het Bolkar gebergte en resulteerde in een fascinatie voor het traditionele zwervende bestaan van nomadische volkeren en de sociaaleconomische en klimatologische problematiek waarmee deze vandaag geconfronteerd worden.

1 oktober, “De boer, de beeldhouwer en het jongetje” LEZING door Gijs Mulder

Toen Cees Lont Vet overleden was hield Gijs Mulder (de jongste zoon van beeldhouwer Theo Mulder (Mul) destijds wonend op de Normerweg) een redevoering in de Oosterlanderkerk. Het was een suggestie van Boukje de Kock om iets meer te doen met die grafrede voor Cees Lont-Vet, o.a. omdat er veel aspecten van het (boeren-)leven op Wieringen in voorkwamen.

Gijs dacht eerst: ach, het is mooi geweest. Hij had er zoveel tijd aan besteed, maar later dacht hij: misschien is het toch wel een leuk idee om het uit te breiden met een hommage aan mijn vader. De werktitel werd dus: *de boer, de beeldhouwer en het jongetje*. Dat zijn dus achtereenvolgens Cees, Mul en Gijs.

GIJS: “Waar mijn vader alleen zijdelings in de grafrede voor Cees Lont Vet voorkwam, zou ik dit verhaal breder trekken en ook over hem gaan vertellen, hoe en waarom hij in Wieringen terechtkwam, in dat huisje aan de Normerweg, en hoe de band en vooral ook het contrast was met Lont, het boerenleven versus de wereld die mijn vader vertegenwoordigde. Niet alleen die van een kunstenaar, maar ook een vogelaar en een natuurbeschermer. Onverenigbare levens zou je zeggen, maar toch ook weer niet. Cees die eerst dacht dat een beeldhouwer een net pak en hoge hoed droeg, maar later zijn eigen boerderij is gaan versieren. Cees (en zijn vader) die eerst hoonden over Muls liefde voor de vogels, maar daar later oog voor kreeg.

Mijn rol is die van het observerende stadsjongetje. Het moet geen anekdotisch privéverhaal worden, uiteraard. Wat ik ga vertellen staat voor een groter cultuurhistorisch verhaal over de

veranderingen op Wieringen vanaf de jaren 60 tot de dood van Mul en later Cees. Met Cees die directe lijnen had met de 19de eeuw (zoals ik dat in de grafrede uitlegde en illustreerde). Wij die als stadse kinderen terechtkwamen in een boerenwereld die (tweede helft jaren '60) in veel opzichten nog 19e-eeuws was. Maar daarna razendsnel veranderde.

Het moet een verhaal met veel lichtbeelden worden: ik zal foto's laten zien die Mul heeft gemaakt van Cees (en zijn vader en zijn moeder), maar ook van het kunstenaarsgezin dat daar in de vakanties en de weekenden neerstreek. Mul maakte niet zomaar kiekjes. Het zijn fenomenale foto's, van het koeien melken in de jaren 60 tot een vrij recent portret waarop Cees poseert met een stier en een aantal koeien.

Ik zal ook vertellen over het archief van Mul zoals dat is overgedragen aan het Noord-Hollands Archief in Haarlem en daar wat relevante hoogtepunten van laten zien: de foto's die hij maakte van Wieringers, Wieringse huizen en boerderijen, van de Wierdijk en natuurlijk van de ganzen. Ik kan ook hilarische fragmenten van een interview van Mul met Cees laten zien - en misschien geluidsopnames van mijzelf van afgelopen jaren. Omdat taalkunde mijn vak is wil ik ook vertellen over het Wierings zoals Cees dat sprak en hoe (waarom) de taal die hij sprak verloren is gegaan (en wat de verschillen zijn met het Wierings van nu)".

8 oktober, Oogstfair

9

De Fruitmobielpers

Heerlijk sap van uw eigen appels en peren met de fruitmobielpers van Friesland Zuid. op **zondag 8 oktober** a.s. vanaf 11.00 uur op het terrein van het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont.

Hoe werkt dit?

Appels en peren worden verzameld door het Wieringer Wad-Sap collectief en dit wordt zondag geperst tot heerlijk sap.

Meld je aan als je veel fruit hebt of met plukken wilt helpen, want iedereen die zo'n bijdrage levert, doet mee met het Wieringer Wad-Sap collectief en deelt mee in de opbrengst. De prijs van het persen wordt samen betaald.

De pakken van 5 liter zijn goed houdbaar, ook nadat ze aangebroken zijn.

Wilt u meehelpen, fruit aanleveren of meer informatie?

Meld u dan aan bij marja.pappot@xs4all.nl

Oogstfair

Ook als u geen fruit heeft, komt u dan gerust naar het museum!

Die dag wordt er een Oogstfair gehouden met als thema "Heerlijk, eerlijk en lokaal".

Van zeep tot kruiden, van verhalen tot informatie over oude appel- en peren rassen.

We zien u graag op zondag 8 oktober!

28 oktober: de Nacht van de Nacht

De Nacht van de Nacht vindt dit jaar plaats op **zaterdag 28 oktober**, de nacht waarop de wintertijd ingaat en het een extra uur donker is! Een uitstekend moment om stil te staan bij het belang van donker voor alles dat leeft. Door het organiseren van honderden activiteiten in het hele land wordt in de langste nacht aandacht gevraagd voor duisternis. De Nacht leeft!

Kijk eens naar.....de lelie van één nacht, de **teunisbloem**

10

De achterzijde van de moestuin is al de hele zomer. In gele weelde gehuld. De teunisbloem! dat is een echte nachtbloeier, 's avonds vouwen de grote gele bloemen zich open. in een mum van tijd is daar de gele kroon, die licht geeft in de schemer. De bloemen staan de hele nacht te stralen. Nachtvinders, waarvan er viermaal zoveel zijn als dagvlinders, doen zich tegoed aan de nectar. De volgende ochtend verwelken de bloemen. Vandaar de bijnaam Lelie van één Nacht, maar aan het eind van de dag zien we het wéér: aan elke stengel ontploffen zich drie, vier geurende bloemen. Kom in de **nacht van de nacht** kijken naar dit spektakel en sta stil bij het belang van de duisternis.

Harry Jasper gaat met de deelnemers op pad en zal foto's maken.

Ook de nachttelescoop is aanwezig

5 november: Naaldvilten, een workshop

Drie leden van de wolgroep hebben een workshop gevolgd in NAALDVILTEN.

Dat is zo goed bevallen dat ze de kennis die ze opgedaan hebben graag door willen geven aan geïnteresseerde leden.

Je kunt je opgeven voor een workshop op

zondag 5 november vanaf 10 uur.

De tijdsduur hangt af van het werkstuk dat je maakt.

's Middags is de wolgroep ook present.

De prijs wordt bepaald door het aantal deelnemers

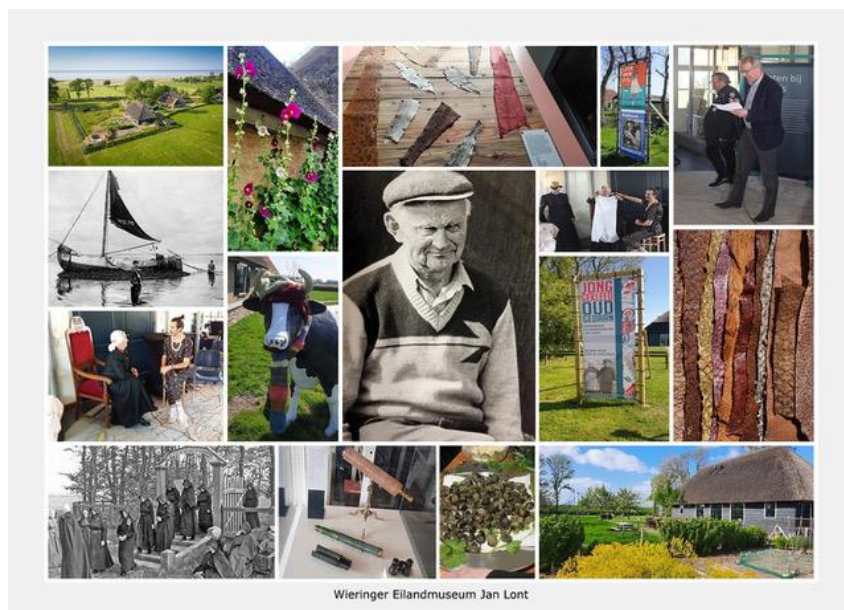
en zal variëren van € 7,50 tot € 10,00, alles inbegrepen.

Het maximum aantal deelnemers is 8.

Opgave keesirishos@gmail.com

VARIA

- Op 31 augustus nam de heer Kees Hendriks afscheid van het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. Hij was de inspirator tot het Netwerk Zuiderzeecollecties, om gezamenlijk tentoonstellingen te organiseren, waaronder 'Leer van Vis' en 'Jong gekleed oud gedaan'. Onderstaande collage en een visleren riem hebben we hem namens ons museum cadeau gedaan.

- In de zomer was er groot onderhoud in de boerderij:

- We hebben cadeaukaarten om een lidmaatschap weg te geven of cadeau te doen, te koop voor € 19,50. De ontvanger is dan voor een jaar lid van ons museum.
- Van Willem Hoogsteen hebben we papieren zakken gekregen voor producten uit de tuin.
- Iris heeft jam gemaakt van zwarte bessen uit onze moestuin. Deze kost €2,50 en is verkrijgbaar bij de entree van het bezoekerscentrum.
- Klaas de Haan schrijft: De museumboerderij Jan Lont bedankt de familie Liefhebber voor de plantjes die inmiddels in de tuin zijn geplant. Nu maar hopen dat (ze) goed groeien en staan blijven. We bedanken de CJV uit Den Oever voor de palets die ze ons hebben geschonken. En Jos en z'n maat voor het brengen van de palets.
- Een foto van een sierkraag en manchetten, een gift van Ma Bakker-Mulder. Daarnaast een afbeelding van een tegeltableau van Wieringen dat met goedkeuring van het bestuur uit onze collectie in bruikleen is gegeven aan het Hospice 'Het Tweede Thuis'. Het werd in 1981 door de Wieringer bevolking geschonken aan dokter Van Tol, bij haar afscheid. Na haar overlijden in 2001 kwam het in ons bezit.

12

- Van de heer Maarten Frankenhuis, oud-directeur van Artis Amsterdam kregen we, via dhr. Jan Colaris van het museum Monnickendam, de vraag of we de onderstaande oude toom wilden hebben, voor in de rijtuigenloods. Graag, was het antwoord!

- Van de heer Kees van der Sluijs uit de nalatenschap-Kolff een decoratie van een boerenwagen (zie boven), voorstellend een zeepaard met gekrulde staart, 60 cm lang, eikenhout met resten van groene beschildering.